

Základní škola Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344

adresa ●●●▶ npor. Eliáše 344, 530 09 Pardubice | web ●●●▶ ZSPOL3.CZ

e-mail ●●●▶ ZSPOL3@ZSPOL3.CZ | elektronická podatelna ●●●▶ PODATELNA@ZSPOL3.CZ

telefon ●●●▶ 464 629 941 | účet ●●●▶ 9701526524/0600 | ič ●●●▶ 601 59 022

KRIZOVÝ PLÁN

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA
PARDUBICE-POLABINY 3
NPOR. ELIÁŠE 344**

Tento dokument obsahuje postupy, jak řešit některé krizové situace / ve spojitosti s projevy rizikového chování žáků/, které ve škole mohou nastat. Tyto postupy jsou přesně popsány níže, rizikové chování a sankce ve Školním řádu. Určují konkrétní odpovědnost jednotlivých zaměstnanců. Definují intervenční, komunikační a bezpečnostní postupy a v neposlední řadě i následná preventivní opatření.

- kdo provádí první pomoc/intervenci/
- kdo komu hlásí v systému školy
- kdo kam zapíše
- kdo informuje zákonné zástupce žáků
- kdo a v kterých případech informuje Policii ČR, OSPOD
- kdo a jak informuje rodiče ostatních žáků školy
- kdo a jak informuje ostatní žáky školy
- kdo a jak informuje zřizovatele, media

Přehled možného rizikového chování:

- Návykové látky, drogy
- Šikana, kyberšikana, šikana mířená proti učiteli
- Rizikové chování v dopravě a sportu
- Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)
- Záškoláctví
- Tabák
- Alkohol u dětí školního věku
- Syndrom týraného dítěte CAN
- Homofobie
- Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- Vandalismus
- Netolismus
- Nová náboženská hnutí
- Příslušnost k subkulturám
- Sebepoškozování
- Rizikové sexuální chování
- Domácí násilí
- Krádeže
- Násilí ve školním prostředí
- Problémové situace týkající se žáka s PAS
- Psychické problémy

Návykové látky a drogy

Příznaky užívání drog

- Výkyvy nálad
- Vznětlivé a agresivní chování
- Únava
- Úpadek vzhledu a zanedbávání zevnějšku, špinavé oblečení
- Začervenání kolem nosu
- Zúžení nebo rozšíření zornic
- Lhaní, tajnosti
- Ztráta chuti, hubnutí
- Větší utrácení peněz
- Ztrácení věcí z domu, krádeže peněz doma i ve škole
- Ztráta zájmu o zájmy, sport
- Změna kamarádů, ztráta původních kamarádů
- Samotářství
- Zvýšený zájem o drogové symboly (na oblečení, v hudbě subkultur apod.)
- Zhoršení školního prospěchu
- Časté pozdní příchody domů, přespávání u neznámých kamarádů

1) Postup řešení v případě zneužívání návykové látky žákem

- Při výskytu tohoto rizikového chování informuje učitel třídního učitele, společně pak VP nebo MP (popřípadě oba) a ten pak ředitele školy.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí TU po domluvě s VP nebo MP ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
- Pokud není problém velký, pracuje se v týmu učitel, třídní učitel, MP, VP.
- O průběhu řešení je informován ředitel školy.
- Rodiče informuje telefonicky třídní učitel

- TU spolu s VP písemně pozve rodiče na společné jednání, kterého se zúčastní třídní učitel, VP nebo MP, zákonný zástupce žáka, popřípadě zástupce vedení školy. Zde se projedná rizikové chování žáka, kázeňský postih a upozorní rodiče na další postup školy v případě akutního ohrožení po použití drogy, nebezpečí z předávkování a trvalého poškození zdraví, včetně vzniku návyku, který hraničí s bezprostředním ohrožením života
- výsledek řešení, pokud je to nutné, probere se třídou třídní učitel
- VP nebo MP provede diskrétní pohovor s žákem, pokud je potřeba, doporučí rozhovor s odborníkem (přes Linku důvěry, doporučí mu PPP, středisko výchovné péče, sociální zdravotní centrum Laxus apod.)
- V případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče žáka nezařídí pro žáka další péči, uvědomí VP odbor sociální péče o dítě
- Informace zřizovateli nebo Policii pokud je to nutné, podává ředitel školy
- Sociální odbor informuje vedoucí VP
- Jsou vyvozeny důsledky dle školního řádu, které budou projednány se zákonnými zástupci

V akutním případě, po prokazatelném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, ředitel školy nebo pracovník pověřený dle pokynu ministra:

- V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí školanezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve, kontaktuje zdravotnické zařízení nebo zákonné zástupce
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

V případě dealerství nebo podezření na porušení § 217 tr. zákona (ohrožení mravní výchovy) nebo zanedbání povinné péče

V případě, kdy pracovníci školy mají důvodné podezření, že některý z žáků má NL u sebe, postupují takto:

- Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
- Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.
- Vedoucí VP uvědomí oddělení péče o dítě – odd. sociální prevence sociálního odboru MmP
- Ředitel školy oznámí věc Policii ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- Jsou vyvozeny důsledky dle školního řádu, které budou projednány se zákonnými zástupci

Postup řešení při výskytu návykové látky ve škole

- Při výskytu učitel informuje třídního učitele, společně pak VP nebo MP a ten pak ředitele školy
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat, a neprodleně jí odevzdá v kanceláři ředitele, kde bude vložena do obálky, napsat datum, čas a místo nálezu, obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru a zajištěnou látku následně předat Policii ČR.
- O nálezu sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu

a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.

- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.
- Ředitel školy informuje telefonicky Policii ČR
- Rodiče informuje telefonicky třídní učitel
- VP nebo MP provede pohovor s žákem
- TU spolu s VP písemně pozve rodiče na společné jednání, kterého se zúčastní třídní učitel, VP nebo MP, zákonný zástupce žáka, popřípadě zástupce vedení školy. Zde se projedná rizikové chování žáka, kázeňský postih a upozorní rodiče na další postup.
- V případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče žáka nezařídí pro žáka další péči, uvědomí sociální odbor
- Informace zřizovateli nebo Policii pokud je to nutné, podává ředitel školy
- Sociální odbor informuje vedoucí VP
- Výsledek řešení probere se třídou třídní učitel

Alkohol

Konzumace alkoholu ve škole

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Měla by tuto skutečnost zároveň oznámit na Policii ČR, neboť je důvodné podezření ze spáchání trestného činu Podání alkoholu dítěti podle ustanovení § 204 trestního zákoníku.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálněprávní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem, které bude projednáno se zákonnými zástupci. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Nález alkoholu ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- O nález ihned uvědomí VP, MP a vedení školy
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu
- Zpracují stručný záznam o události.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

- Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí VP, MP a vedení školy
- O nález sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných mimo školu – školní výlety apod.). Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce nezletilého žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož nezletilého žáka, uvědomí vedoucí VP orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Tabák

Konzumace tabákových výrobků ve škole

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy
- V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc nebo od jiných subjektů či školských zařízení.
- Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem, které bude projednáno se zákonnými zástupci.

Osobám mladším 18 let, je prodej a podávání tabákových výrobků zakázán. Stejně tak je zakázán prodej a podávání alkoholu a jiných návykových látek osobám mladším 18 let. Podle zákona č. 65/2017 Sb. (tzv. „tabákový zákon“) je zakázáno kouření ve vnějších a vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení. Porušení tohoto zákazu je přestupkem dle přestupkového zákona v platném znění. Sankce hrozí za prodej a podávání cigaret (tabákových výrobků) osobám mladším 18-ti let zákona o přestupcích. V případě přistižení žáka ve škole při kouření tento porušuje školní řád, ve kterém musí být zákaz kouření ve škole jasně stanoven a stanoven by měl být i postih, který za to hrozí. V případě, že podle pokynů v metodickém doporučení se učitel žáka vyptává a zjistí odkud, od koho má žák tabákový výrobek a zjistí např., že jej pravidelně kupuje v trafice u školy, bylo by možné tuto skutečnost oznámit Policii ČR nebo Městské policii (Obecní policii) a dohodnout případnou spolupráci. (Spolupráci ve smyslu přistižení prodejce při prodeji tabákových výrobků osobám mladším 18 let a potrestání prodejce.)

Šikana

Co je to šikana a jaké jsou její projevy

- cílené chování žáka, skupiny žáků (brutální skup. násilí) se záměrem ublížit, zastrašit jiného žáka či skupinu nebo pedagoga, která se většinou z určitého důvodu nemůže bránit. Zahrnuje manipulativní či agresivní chování (slovní nebo fyzické), krádeže a ničení věcí
- šikana jako porucha chování se může objevit v jakémkoli kolektivu
- učitel nebo vychovatel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznamování př. nepřekážení trestnému činu
- odhalení šikany je velmi obtížné a vyžaduje informovanost pedagogů, jejich spolupráci s třídním kolektivem, rodiči a obrovskou všímavost a citlivost ze strany dětí a učitelů

Jaké jsou nejčastější pozorovatelné znaky šikany :

- žák je vyčleněn z kolektivu nebo stojí na „ocase“, ostatní o něho nejeví zájem, je nejistý, ustrašený, stísněný, nešťastný, má blízko k pláči, uzavřený
- zhoršuje se v prospěchu, často má poškozené a znečištěné věci, oděv, odmítá vysvětlit ztráty nebo poškození věcí, či jeho vysvětlení zní málo pravděpodobně
- vyhledává důvody pro absenci, často chybí
- na jeho těle se objevují modřiny, které nejasně vysvětluje
- často je zapojen ve rvačkách, strkanicích ale rány neoplácí
- je terčem posměšných nadávek, dostává ponižující přezdívky, které si sám nevybral
- žák je často třídou kritizován (někdy nevědomky pomáhají k této kritice i učitelé)
- může být přinucen k peněžním nebo věcným darům, spoluúčasti až vykonávání trestného činu (př. krádeže)

Postup řešení při výskytu šikany

- Učitel nebo třídní učitel informuje VP a MP
- VP nebo MP ihned zahájí taktní cílené šetření s kolektivem třídy, pachatelem a obětí, které poskytne adekvátní ochranu (záleží na stádiu, ve kterém byla šikana odhalena)
- VP nebo MP pozve rodiče na jednání, informuje rodiče agresora a oběti šikany a spolupracuje s nimi (zachovává důvěrnost informací), popř. uvědomí Policii ČR, Magistrát města Pardubic
- VP nebo MP vede pečlivou dokumentaci případu
- v akutních případech spolupracuje s PPP
- následují kázeňská opatření pro viníky (pachatele tr. činu), přesun do jiné třídy, snížená známka z chování, pobyt ve středisku výchovné péče....., pravidelné návštěvy terapeutické skupiny atd.
- TU informuje žáky ve třídě, rodiče na schůzce
- Následuje intervence ve třídě – psycholog a VP

Obrana oběti před šikanou

- svěřit se dospělému, kterému důvěřuje, svěřit se není ani udávání ani „bonzování“, ale začátek obrany
- získat na svou stranu kamarády a postavit se společně proti šikaně
- nebýt osamocen, zdržovat se ve skupince nebo v dohledu dospělých či vrstevníků
- vyhýbat se místům, kde se šikana děje
- nedávat před násilníkem najevo svůj vztek, strach nebo rozčílení, chovat se sebevědomě, chodit se zdviženou hlavou, předstírat sebedůvěru, i když žádnou nemá, dívat se s úsměvem do očí násilníka nebo ho alespoň ignorovat, nezastavovat se a jít dál
- pokud se ocitne v nebezpečí, kdo uteče, vyhraje, i za cenu, že přijde o nějakou věc
- dříve než najde v sobě tolik potřebné odvahy pro tento boj, promluvit s dospělým

Šikana pedagoga

- Pokud se vyskytne případ šikany zaměřené na učitele, je nezbytné informovat vedení školy.

- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem zajistí učitel svou bezpečnost i ostatních žáků za pomoci jiného pedagoga, zajistí za pomoci jiného učitele nebo vedení dohled nad ostatními žáky a případně se izoluje agresor.
- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence)
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
- Probíhají vyšetřování a opatření stejně jako při šikaně žáků

Kyberšikana

Co je kyberšikana

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.). Ačkoli je kyberšikana zpravidla definována jako činnost záměrná, může vzniknout i nezáměrně – např. jako nevhodný vtip, který se v on-line prostředí vymkne kontrole. Kyberšikana je často zaměňována s tzv. on-line obtěžováním. Termínem on-line obtěžování označujeme jednorázové útoky, jejichž dopad je pouze dočasný. „Opravdová“ kyberšikana musí splňovat zejména kritéria opakovanosti, musí být dlouhodobá a musí být vnímána jako ubližující. Oběť se pak nedokáže útokům účinně bránit, existuje mocenská nerovnováha.

U kyberšikany je obtížné:

- zajistit rychlou ochranu oběti (např. odstranit diskusní skupinu či profil, ve kterém ke kyberšikaně dochází, zajistit odstranění dehonestujících materiálů z internetu a zastavit tak další šíření kyberšikany atd.),
- zajistit dostatečný počet svědků (u kyberšikany často chybí svědci, publikum je značně anonymní a nelze identifikovat, kdo má o kyberšikaně informace),
- vystopovat útočníka (u tradiční šikany útočníka známe, u kyberšikany však útočník často vystupuje pouze pod přezdívkou, využívá falešné profily atd.),
- rozpoznat, kdy jde o kyberšikanu a kdy ne (žáci často nerozpoznají hranice kyberšikany a neví, jak se s ní vypořádat, neví, koho kontaktovat, jak postupovat, jaké kroky podniknout).

Vhodný postup pro oběť kyberšikany

- Zachovat klid – nejednat ukvapeně.
- Uschovat si důkazy – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování. (postup viz příloha).
- Ukončit komunikaci s pachatelem – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.
- Blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje – pokusit se zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).
- Identifikovat pachatele (pokud to neohrozí oběť)
- Oznámit útok dospělým (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.).
- Nebát se vyhledat pomoc u specialistů – kontaktovat specializované organizace, poradny případně Policii ČR.
- Žádat konečný verdikt (v případě řešení situace školou) – po prošetření celého případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

Řešení kyberšikany

- Učitel nebo třídní učitel informuje VP a MP
Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví.
Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, který nám pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení. Při stanovení kompetencí při řešení kyberšikany je třeba zjistit, zda jednání prokazatelně souvisí s činností školy (týká se žáků či zaměstnanců školy a zároveň má výrazně negativní dopad do školního prostředí nebo takové narušení intenzivně a bezprostředně hrozí).
- Podpořit oběť a zajistit její bezpečí, zklidnění oběti a nabídnutí podpory.
-

- Zároveň je třeba zajistit, aby kyberšikana dále nepokračovala, tedy odstranit závadný obsah z internetu – např. smazat videa, která oběť ponižují, odstranit závadné fotografie, zablokovat profil pachatele atd. Toto lze provádět v součinnosti s IT odborníkem, poskytovatelem dané on-line služby, administrátory služby apod.
- Zajistit co nejvíce důkazních materiálů – pořídit si snapshoty s důkazním materiálem, stáhnout dané internetové stránky do lokálního počítače, zajistit seznam žáků, kteří se stali publikem kyberšikany (např. v rámci diskusní skupiny na sociální síti) – ideálně s odkazy na jejich profily, pokusit se identifikovat agresora (např. prostřednictvím jeho přátel). V těchto situacích doporučujeme kontaktovat odbornou instituci (např. pracovníky projektu E-Bezpečí, projektu Seznam se bezpečně!, případně kriminalisty oddělení informační kriminality Policie ČR), která může pomoci důkazní materiály zajistit jinými cestami. Důkazní materiály dále využijeme v rámci vyšetřování, při komunikaci s rodiči agresorů a rodičů oběti, v rámci rozhovorů s agresory apod.
- Vždy je však nutné zajistit bezpečí svědků – tj. z důkazního materiálu by nemělo být zřejmé, jak byl získán (např. v záhlaví jméno žáka, z jehož profilu byl záznam získán).
- Incident vždy vyšetřit – pokud nejsme schopni, můžeme využít podpory externích institucí. Vyšetřování zahrnuje zjištění, kde incident probíhal, jak dlouho trval, kdo se do něj zapojil, jaký dopad měl na oběť, jakými technickými prostředky lze útok zastavit apod.
- Informovat rodiče o incidentu - oběti i rodiče agresora, lze využít postupů definovaných ve scénáři řešení tradiční šikany.
- Poučíme rodiče o tom, jaký bude postup řešení na úrovni školy, případně o tom, že daný případ kyberšikany nespadá do kompetence školy a že je možné využít např. právních služeb.
- V případě, že případ kyberšikany nespadá do kompetencí školy (např. útok proběhl mimo vyučování a nemá návaznost na šikanu, která probíhá ve škole), mohou rodiče např. zažalovat agresora u občanského soudu za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu apod. Lze akcentovat také nové legislativní normy – zejména nový občanský zákoník.
- Zkonzultovat řešení s dalšími institucemi. V některých případech je vhodné postup řešení a zejména zvolené tresty konzultovat s dalšími subjekty – zřizovatelem školy, případně Českou školní inspekcí a dalšími institucemi.
- Po vyšetření celé situace je nutné trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (např. Policie ČR, OSPOD, pedagogicko psychologická poradna...) a dalších subjektů (např. rodičů)

- Je velmi důležité, aby škola při trestání agresorů postupovala v souladu se školním řádem a po projednání se zákonnými zástupci. V případě, že se dítě stalo pachatelem kyberšikany, je nutné ho potrestat, v případě opakovaného páchání kyberšikany pak trest úměrně zvyšovat, aby si uvědomilo, že je jeho chování neakceptovatelné a opravdu závažné. Zároveň je však třeba jej pozitivně motivovat tak, aby v sobě nefixovalo nežádoucí vzorec chování
- V případě žáků, kteří by se dopustili takového zvlášť závažného porušení školského zákona a kteří ještě plní povinnou školní docházku, oznámí ředitel školy odbor sociálně-právní ochrany dětí. Ten pak musí případ řešit. Současně je v obou případech ředitel povinný nahlásit takové chování také státnímu zastupitelství, které bude postupovat v rámci svých kompetencí.
- V závažnějších případech kyberšikany (kyberšikana naplňuje skutkovou podstatu trestného činu) škola kontaktuje Policii ČR a orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- Škola informuje zasažené žáky o výsledcích šetření ve škole a udělených trestech
- U vážných forem kyberšikany se doporučuje využívat neformálních řešení ,např. vytvořit sadu preventivních materiálů z oblasti rizikového chování na internetu, připravit přednášku o důležitosti odpovědného používání moderních technologií atd.
- Realizovat preventivní opatření ,aby se nežádoucí chování v budoucnu neopakovalo, Ta lze zabezpečit – např. prostřednictvím realizací projektových dnů zaměřených na prevenci, přípravou materiálů pro podporu prevence, prostřednictvím tzv. hraní rolí v rámci běžné výuky či mimo ni, posilováním dobrých vztahů mezi žáky , besedy s Policií ČR
- Škola nemůže udělovat kázeňské tresty, popř. snížené známky z chování za činnost, která se nestala během vyučování nebo v rámci akcí organizovaných a zajištěných školou, kde učitel vykonává nad žáky dohled – při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů nebo učebních dokumentů, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou nebo školským zařízením. To ovšem neznamená, že by škola neměla kyberšikanu řešit.

Základní škola Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344

adresa ●●●► npor. Eliáše 344, 530 09 Pardubice | web ●●●► ZSPOL3.CZ

e-mail ●●●► ZSPOL3@ZSPOL3.CZ | elektronická podatelna ●●●► PODATELNA@ZSPOL3.CZ

telefon ●●●► 464 629 941 | účet ●●●► 9701526524/0600 | ič ●●●► 601 59 022

Poruchy příjmu potravy

Postup při řešení výskytu poruch příjmu potravy

- Učitel upozorní VP nebo MP, školního psychologa
- VP a psycholog informuje rodiče a pozve je na osobní setkání, kde poskytne informace o možné pomoci, o některých jídelních zvyklostech, zprostředkuje kontakt se školním psychologem, psychologem nebo lékařem (nejlépe specializované pracoviště)
- Školní psycholog pohovoří s žákem o jeho návycích stravování, popřípadě problémech. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována, vést k ortorexii)
- TU může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku)

Doporučení pomoci a informací

- Linka Anabell - 774 467 293 - telefonická krizová pomoc pro problematiku spojenou s okruhem poruch příjmu potravy
pondělí 8:00-16:00,
úterý 10:00-18:00,
středa-pátek 8-16
posta@anabell.cz Internetové poradenství: (odpovědi do 2 pracovních dnů)

Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní či střední školy při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy, která musí být uvedena ve školním řádu). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku.

Postup pro řešení záškoláctví je součástí školního řádu.

Druhy záškoláctví

- Pravé záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí.
- Záškoláctví s vědomím rodičů (jinak také tzv. skryté záškoláctví) – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti.
- Záškoláctví s klamáním rodičů - existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, pro které nemohou jít do školy, a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody. Tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.
- Útěky ze školy – někdy se tomuto typu říká interní záškoláctví, kdy žáci do školy přijdou, nechají si zapsat přítomnost a během vyučování na několik hodin odejdou, přičemž zůstávají v budově školy nebo ji na krátkou dobu opustí.
- Odmítání školy – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže, např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany nebo výskytu školní fobie nebo deprese.

Doporučený postup školy

- Při neomluvené absenci v rozsahu alespoň jedné vyučovací hodiny třídní učitel eviduje nepřítomnost a vyčká, zda zákonný zástupce žáka omluví a doloží důvody jeho nepřítomnosti ve vyučování do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti (§ 50 odst. 1 a § 67 odst. 1 školského zákona), za podmínek stanovených školním řádem. Třídní učitel upomíná zákonného zástupce žáka k doložení důvodu nepřítomnosti žáka vhodným způsobem. Není-li důvod nepřítomnosti doložen ani po upomínce, třídní učitel o tom učiní záznam (obsahující datum nepřítomnosti, datum nástupu žáka do školy, datum a text upomínky).
- Třídní učitel kontaktuje zákonného zástupce, který reaguje, a informuje jej o absenci žáka.
- Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole neví, učitel se dotáže na možný důvod nepřítomnosti, probere situaci se zákonným zástupcem dítěte, motivuje jej k rozhovoru s dítětem a řešení situace domluvou;

- Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole ví, učitel se dotáže na důvod nepřítomnosti, který je: - omluvitelný – učitel vyzve k doložení omluvení důvodu nepřítomnosti žáka ve škole - neomluvitelný – zde je třeba vzít v úvahu problém, který vedl k absenci dítěte, a postupovat podle získané informace
- Prostřednictvím neformálního rozhovoru učitel zjistí důvod nepřítomnosti dítěte, případně možný motiv, který jej k záškoláctví vedl. Společně domluví další postup ve věci (domluva, zajištění poradenství, doučování, služby, ...). Výsledek je zaznamenán. V komunikaci se zákonnými zástupci žáka je vždy třeba klást důraz na pozitivní přístup a konstruktivní řešení. Je třeba objektivně popsat situaci, zdůvodnit, proč je tato situace nežádoucí, popsat žádoucí stav a domluvit se na opatření, která budou přijata k jeho nastolení.
- O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje VP její věrohodnost.
- Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.
- Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonných zástupců s třídním učitelem, a to v následujícím sledu, pokud zákonný zástupce nereaguje:
 - neformální – pozvánka k osobnímu setkání za účelem konzultace (např. prostřednictvím e-mailu nebo jinak doručenou pozvánkou)
 - formální, doporučeným dopisem
 - formální, doporučeným dopisem s doručenkou (doručenky jsou součástí záznamu o přijatých opatřeních), kdy je pozvánka k osobnímu setkání doplněna poučením o opatřeních, k nimž bude nutno přistoupit, nepodaří-li se navázat spolupráci se zákonnými zástupci.
- Pokud má žák víc než 10 neomluvených hodin, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. O průběhu a závěrech jednání se provede

zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

- Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z kázeňských opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád.
- Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci. Zaznamenává se do dokumentace školy (do katalogových listů).
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin (doporučené počty neomluvených hodin, které jsou zde uváděny, mohou školy přizpůsobit svým podmínkám), zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise a uložených výchovných opatření atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.

Sebepoškozování

Charakteristika rizikového chování

Jedná se o autoagresivní chování, jako reakce na akutní nebo chronický stres nebo nezvladatelné emoce. Nejběžnějšími způsoby jsou:

- Řezání (žiletkou, střepem, ...)
- Pálení kůže
- Škrábání
- Píchání jehlou, kružítkem, ...
- Rozrušování hojících se ran
- Značkování rozpáleným kovem
- Obrušování popálené kůže
- Kousání, údery, nárazy
- Dlouhání, tahání kůže, tahání a vytrhávání vlasů, ochlupení

Nejčastějším místem jsou ruce, zápěstí a stehna. Jedná se o povrchové rány až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření.

Důležitá je vnímavost vůči projevům možného sebepoškozování:

- nevysvětlené popáleniny, řezné rány, jizvy a jiné shluky stop na kůži, běžným místem sebepoškození bývají paže, zápěstí a předloktí nedominantní horní končetiny, ale stopy sebepoškozování se mohou vyskytnout prakticky na kterékoliv části těla
- ročnímu období nepřiměřené oblečení (dlouhé rukávy a dlouhé kalhoty v létě), potítko a jiné krytí zápěstí, vyhýbání se aktivitám, které vyžadují odhalení těla (plavání, tělocvična), obvazy a náplasti
- netypické osobní věci (žiletka a jiné pomůcky, použitelné k řezání či úderům)
- nárůst známek deprese či úzkosti
- neuvěřitelné nebo neúplné historky jako odpověď na cílené dotazy

Doporučovaný postup:

- Posoudit aktuální riziko.
- V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd./nepřímý předpoklad rizika = učitel objeví staré jizvy na zápěstí atd.) odeslat dítě na spádové psychiatrické oddělení či kliniku spádové nemocnice, centrální příjem nejbližší psychiatrické léčebny – i

nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci , konzultace s VP a MP, informovat ředitele školy

- Kontaktovat rodinu – VP, MP nebo psycholog
- Předat dítě školnímu psychologovi
- Systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou – školní psycholog
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance
- Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy
- Ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem, psychologem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).

Nevhodný postup:

- snaha okamžitě odstranit sebepoškozující chování
- sankce a ignorace

V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD

- Ohlašovací povinnost se netýká přímo sebepoškozování, ale doprovodných problémů často SP doprovázejících – šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd.
- Povinnosti hlášení podléhá navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).
- V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR

Domácí násilí

Charakteristika chování

Jedná se o typ rizikového chování, které může ohrozit zdravý vývoj žáků a mít nepřímé dopady do chování žáků. Má negativní vliv na harmonický vývoj dětí a mladistvých zejména v oblasti emocionální, vztahové, může ohrozit i zdravý tělesný vývoj.

Domácí násilí je netypickou formou rizikového chování pro školní prostředí, navíc je složité ho přesně identifikovat a správně vyhodnotit míru a potřebu podpory z vnějšího prostředí.

Včasná identifikace domácího násilí v rodině žáka a studenta může vést k dřívější a efektivnější podpoře a intervenci pro děti a jejich rodiny. Škola tedy obvykle nemůže být tím, kdo primárně zasahuje do řešení situace v rodině. Učitelé ale musí vědět, jak v takových případech postupovat, aby jejich intervence násilí v rodině ještě více nevystupňovala. Není úlohou pedagoga, usuzovat na domácí násilí na základě svých pocitů, vyvozovat je z chování a projevů dítěte. Pedagog je však povinen jednat v okamžiku, kdy se mu například dítě svěří, či pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti (podvýživa, modřiny aj.). Situaci nemůže řešit pedagog sám, ale vždy s dalšími odborníky. Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, je zaměstnanec školy povinen tuto skutečnost oznámit Policii ČR a OSPOD. Pokud tak neučiní, porušuje § 368 Trestního zákona.

Rizikové chování vyskytující se u dětí vystavených domácímu násilí a protektivní faktory

- Dítě se učí nezdravé způsoby vyjadřování hněvu a agrese.
- Přebírání vzorů chování z domova: postoj, že je normální nechat si násilí líbit nebo naopak, že pouze násilím dosáhnu toho, co chci.
- Nepřebírání zodpovědnosti za své činy a svalování viny za vlastní neúspěchy a chyby na druhé.
- Agresivita vůči vrstevníkům, zastrašování, šikana
- Potíže s přizpůsobením; před násilím mohou zkoušet utéct – útky z domova, úniky k drogám a alkohol

Doporučené postupy

Pokud se dítě samo svěří učiteli, měl by mu učitel projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej. Měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí (splní-li skutkovou podstatu trestného činu) vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní.

Není úlohou učitele domácí násilí „diagnostikovat“, ani intervenovat v rodině. Rolí učitele je zprostředkovat dítěti potřebné informace a přizvat k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují.

Pokud se na pedagoga obrátí rodič – oběť domácího násilí, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují.

Pokud získá pracovník školy hodnověrným způsobem poznatky o tom, že někdo připravuje, páchá nebo již spáchal jednání, které lze posoudit jako týrání dítěte, má podle platných zákonů tzv. oznamovací povinnost. V případě zanedbání této povinnosti nastupuje pro tuto osobu trestní odpovědnost za nepřekažení nebo neoznámení trestného činu. Každý, kdo přijde do kontaktu s dětmi v roli obětí násilí, má právo obrátit se na orgán sociálně právní ochrany dítěte a upozornit na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti, nebo na skutečnosti, že na dětech byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo je podezření ze spáchání takového činu; nebo jsou děti ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte. Jakmile se tedy kdokoli ve škole dozví o násilí páchaném na dítěti, pak by toto jeho oznámení orgánům činným v trestním řízení mělo být bezodkladné. Souběžně je povinností školy informovat také orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Postup školy

- Učitel nebo třídní učitel informuje VP a MP
- Snažit se komunikovat s obětí domácího násilí a přimět jí situaci v zájmu dítěte řešit – například odkázáním na centra pomoci pro oběti domácího násilí.
- Pokud rodič odmítá komunikovat, má škola v případě podezření na trestný čin povinnost dát podnět policii, informovat OSPOD – sociální pracovníce může vyšetření dítěte psychologem nařídit. Psycholog ale nesmí dát zprávu o vyšetření učiteli bez informovaného souhlasu

Základní škola Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344

adresa ●●●▶ npor. Eliáše 344, 530 09 Pardubice | web ●●●▶ ZSPOL3.CZ

e-mail ●●●▶ ZSPOL3@ZSPOL3.CZ | elektronická podatelna ●●●▶ PODATELNA@ZSPOL3.CZ

telefon ●●●▶ 464 629 941 | účet ●●●▶ 9701526524/0600 | ič ●●●▶ 601 59 022

rodičů. Podněty je možné dávat i přímo státnímu zastupitelství a jako oznamovatel žádat, aby byla škola informována o přijatých opatřeních ve lhůtě do 30 dnů.

Škola musí popsat skutečný stav, který je příčinou podezření na trestný čin a samozřejmě vychází z okolností a ze situace, z jaké se o podezření ze spáchání trestného činu dozvěděla. Pokud se později trestný čin neprokáže, nemůže být pracovník školy odsouzen za pomluvu. Navíc OSPOD musí zachovat mlčenlivost o oznamovateli.

Internetové zdroje

- www.domacinasili.cz
- www.stopnasili.cz
- www.rosa-os.cz

Psychická krize/duševní onemocnění žáka

Charakteristika

Duševní zdraví zahrnuje emocionální, psychickou a sociální pohodu. Světová zdravotnická organizace ho definuje jako: „stav pohody (wellbeing), kdy každý jedinec realizuje svůj vlastní potenciál, dokáže se vyrovnat s běžnými životními stresy, dovede pracovat produktivně a užitečně a je schopen přispívat své komunitě.“

Naše duševní zdraví ovlivňuje to, jak přemýšlíme, co cítíme a jak konáme, když se vypořádáváme se životem. Určuje také, jak zvládáme stresové situace, jak překonáváme těžkosti a výzvy, kterým někdy v životě čelíme, jak se vztahujeme k druhým lidem a rozhodujeme se. Zdravá sebeúcta a sebejistota zde hrají významnou roli.

Projevy

Psychická krize bývá reakcí člověka na náročnou životní situaci, na nějakou dramatickou změnu. Bývá provázena negativními emocemi. Změny se dějí ve všech oblastech – v oblasti biologické (např. únava, neschopnost jíst nebo naopak nadměrná konzumace potravin, sladkého, případně alkoholu, cigaret, nekvalitní spánek), v oblasti psychické (objevují se např. smutky, deprese, pocity marnosti, obavy), v oblasti sociální (např. ubývá kontakt s přáteli, kolegy, spolužáky, jsme ve styku s

nimi nepříjemní) a nesmíme zapomenout ani na oblast spirituální spojenou s hledáním a realizací smyslu vlastního života.

Pedagog by si měl všímat následujících projevů:

- Obtíže ve vykonávání každodenních aktivit považovaných za normální pro dítě daného věku
 - Obtíže v porozumění instrukcím
 - Obtíže v sociálních interakcích
 - Snížená schopnost vyrovnávat se se změnou
 - Obtíže nebo zvláštnosti v komunikaci
 - Restriktivní nebo repetitivní (opakující se) vzorce v chování, v zájmech, v aktivitách
 - Nadměrný strach, úzkost nebo vyhybavost vůči specifickým situacím nebo objektům (např. vůči odloučení od rodičů nebo pečujících osob, vůči určitým sociálním situacím, konkrétním zvířatům včetně hmyzu, výškám,
 - Opakované a uzavřeným prostorům, stopám poranění nebo krvi aj.)
 - Změny ve spánkovém režimu
 - Náhlý nevysvětlitelný pokles zájmu o dosud se zájmem vykonávané aktivity
 - Opoziční nebo pozornost vyžadující chování
 - Nadměrná aktivita (výrazný problém zůstat v klidu, např. nadměrné běhání dokola, nadměrné mluvení nebo psychomotorický neklid)
 - Nadměrná nepozornost
 - Nadměrná impulzivita
- kontinuální vyrušování ostatních (v hovoru, činnostech)
 - Náhlé změny v chování k vrstevníkům včetně stažení se do sebe nebo vzteku
 - Opakovaně se vyskytující nevysvětlitelné fyzické symptomy (bolest hlavy, břicha, nevolnost)
 - Extrémní stydlivost
 - Časté změny nálad bez zjevné příčiny
 - Časté výbuchy vzteku
 - Opakované vzdorovité chování
 - Rozvratné chování ve třídě
 - Chování porušující stanovená pravidla nebo normy
 - Fyzická agrese
 - Neochota nebo přímé odmítání chodit do školy
 - Jinak nevysvětlitelná nízká výkonnost ve škole
 - Izolace od ostatních
 - Extrémní beznaděj a zoufalství

- Přítomnost myšlenek, plánů nebo činů
sebepoškozování/sebevraždy nebo jejich výskyt v minulosti dítěte

Postup řešení

Jestliže pedagog vypožuruje některý z rizikových projevů, měl by v další fázi sdílet svůj postřeh s třídním učitelem dítěte a s dalšími pedagogy, kteří jsou s dítětem v pravidelném kontaktu. Dále informovat členy poradenského týmu, zejména školního psychologa, který zkonzultuje s VP a MP situaci. Cílem sdílení by mělo být zmapování kontextu projevu v chování dítěte. Vyučující mohou zmapovat podmínky, ve kterých k projevu dochází (v jakých předmětech; v jakou denní dobu; které další osoby mohou být chováním ovlivněny atd.), a tak lépe porozumět potřebám dítěte. Je dobré se zaměřit na tyto otázky:

- Jak často k náročnému chování dochází?
- Co náročnému chování žáka předchází?
- Na jaké okolnosti či situace žák bezprostředně reaguje náročným chováním?
- Jaké okolnosti, reakce či aktivita učitele/spolužáků vedou k ukončení či zmírnění projevů náročného chování?
- Jaké okolnosti, reakce či aktivita učitele/spolužáků vedou ke zhoršení či prodloužení náročného chování?
- Za jakých okolností se náročné chování nevyskytuje?
- Co následuje po skončení problematického chování – co dělá učitel, co dělá žák, co spolužáci.

Linky pomoci a instituce

- <https://pestalozzi.cz/online-mapa-sluzeb-krizove-pomoci-pro-deti/>
- Interaktivní katalog služeb pro rodiny a děti podle krajů a obcí ČR
http://katalog.pravonadetstvi.cz/mpsv/ikredakce.nsf/i/socialni_sluzby
- Online interaktivní mapa služeb pro ohrožené děti
<https://www.ohrozenedite.cz/>
- Telefonní linky, které fungují zpravidla bezplatně a nonstop, aby byly maximálně dostupné a nízkoprahové.

Linka bezpečí 116 111 – zaměřuje se na pomoc dětem, studentům a všem, kteří jednají v jejich zájmu. Linka bezpečí pomáhá s řešením náročných životních situací i každodenních starostí a problémů. Poskytuje krizovou intervenci a poradenství pro klienty z celé České republiky prostřednictvím telefonu, chatu a e-mailu.

<https://www.linkabezpeci.cz/>

- Linka Ztracené dítě 116 000 – telefonní a online poradna pro rodiny i školy. Učitelé mohou na linku anonymně zavolat a jednorázově či opakovaně řešit jakoukoli náročnou či nejasnou situaci, se kterou se ve škole potýkají.
<http://linkaztracenedite.cz/>
- Linka Bílý kruh bezpečí 116 006 – na pomoc obětem kriminality a domácího násilí. <https://www.bkb.cz/aktuality/n226-telefonicka-krizova-pomoc-bileho-kruhu-bezpeci/>
- Rodičovská linka 606 021 021 – se svými dotazy se na ni mohou obrátit nejen rodiče, další rodinní příslušníci, ale i pedagogové a všichni dospělí, kteří mají starost o děti. Vyškolení pracovníci Rodičovské linky nabízejí krizovou pomoc a základní sociální poradenství po telefonu nebo prostřednictvím e-mailu. <http://www.rodicovskalinka.cz/>
- E-poradny a aplikace Jedná se o webové stránky, které poskytují všem svým návštěvníkům informační servis, na koho se obrátit a jak se zachovat v určitých rizikových situacích. E-poradny nabízí většina poskytovatelů výše uvedených telefonních krizových linek a další poskytovatelé zaměřující se na další specifická témata.
- E-bezpečí – zaměřuje se na bezpečnost v kyberprostoru. Funguje zde také e-poradna, kterou mohou děti i jejich rodiče v případě rizika využít. www.e-bezpeci.cz
- Aplikace „Nenech to být“ – umožňuje každému žákovi, rodiči, učiteli, spolužákovi anonymně nahlásit šikanu nebo podezření na ni. Tato informace se dostane k třídnímu učiteli a školnímu metodikovi prevence, kteří by měli adekvátním způsobem problém řešit, či případně požádat o pomoc další návazné služby.

Základní škola Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344

adresa ●●●▶ npor. Eliáše 344, 530 09 Pardubice | web ●●●▶ ZSPOL3.CZ

e-mail ●●●▶ ZSPOL3@ZSPOL3.CZ | elektronická podatelna ●●●▶ PODATELNA@ZSPOL3.CZ

telefon ●●●▶ 464 629 941 | účet ●●●▶ 9701526524/0600 | ič ●●●▶ 601 59 022

Další druhy rizikového chování

Postup při řešení ostatních druhů rizikového chování

U dalších možných druhů rizikového chování je nutné vždy informovat nejdříve VP a MP a konzultovat způsob řešení.

Při řešení všech druhů rizikového chování musí být vždy :

- Sepsán záznam o úrazu nebo o rizikovém chování se žákem, svědky (učitelem, který problém zachytil)
- Sepsán záznam z jednání s rodiči (VP nebo MP a TU)
- V třídní knize informace o řešení se třídou a v následné třídnické hodině, práce se třídou (TU, který v případě potřeby informuje rodiče na třídních schůzkách, případě potřeby svolá mimořádnou třídní schůzku)
- TU informují na třídnické hodině své žáky
- Sepsány záznamy z vyšetřování (MP a VP)

Zpracovala : Mgr. Lenka Jírková, metodik prevence

Schválil : Mgr. František Němec, ředitel školy